

LES ARTS CATALANES

8

SALA JOAN MERLI

ESCULTURA

PINTURA

DIBUIX

Bosch-Roger

Rafael Barradas

Carme Cortés

Julian Castedo

Camps-Ribera

Josep Granyer

Francesc Gimeno

Jaume Mercadé

Marqués - Puig

Isidre Nonell

Josep Prim

Joan Rebull

E. C. Ricart

Josep F. Ràfols

Miquel Villà

SALA JOAN MERLI

Dins les Galeries Laietanes, Corts, 613-Barcelona

LES ARTS CATALANES

EDICIONS

M
A
I
G

Any II

JOAN MERLI

1. La naissances est un ait circulair suscité par les hasards de l'alentour. Ainsi les mondes inconnus naissent au bout d'une lunette. Ainsi la statue naît.

(Rebull roule la glaise comme une cigarette entre la pousse et l'index).

2. Tout est rond et tout a un centre. Tout part du centre et y revient. Le regard se perd-t-il, il se retrouve au milieu de ses pièges. L'éloignement apparent demeure une illusion d'optique.

(Rebull fait le tour du patient et le reproduit en dansant).

3. Les grecs observent la femme: ils en infèrent la colonne. Le corps humain est la première architecture et la fin de toute architecture. Le sculpteur c'est l'architecte de la vie.

(Rebull ne condamne pas ses modèles à l'immobilité. Il les capte au vol).

4. Le rôle de l'artiste est de nous révéler les sphères qui nous composent (les révéler ou les dissimuler: même question changé de pôle). Il est le géomètre de la chair. Son art est de nous arrondir.

PARENTHÈSES SUR LA SCULPTURE DE REBULL

(Rebull fait des bulles de pierre comme un enfant des bulles de savon).

5. Seule l'atmosphère compte. Le but de la matière est de la limiter. Une pierre tombant dans l'eau y multiplie des ondes. Une statue c'est un trou dans l'air.

(Rebull tire à blanc vers les cieux).

6. L'oeuvre de pierre ou de bronze doit occuper la place qui lui revenait de tout temps d'après les lois de l'harmonie. Le sculpteur souligne la présence d'un phénomène naturel, le rend apparent. Il est le bras de la nécessité comme le compas est le bras de Dieu et la mesure de l'homme.

(Rebull est prestidigitateur. Il a pour outil un mouchoir).

7. La sculpture demande des proportions exactes, ou plutôt vraisemblables. Le bon sens l'appuie plus

que la physique. Pouvoir rencontrer tranquillement au coin d'un bois, sur le sommet d'une montagne une statue, tel est le critérium de sa perfection. Compléter et non étonner.

(Rebull a le compas dans l'oeil).

8. C'est assez dire que la sculpture n'a pas à traduire l'effort. Elle est jeu et non travail. Il y a des jeux supérieurs.

(Rebull mange ou fume en sculptant. Ses personnages, on a envie de leur parler, de leur serrer la main ou de les mordre. En eux Rebull achève ou perçoit ses desirs. Il opère sans peine et sans tenue particulière et vous arrache les oreilles sans sourciller. Même il vous touche avec des gants (vous, je veux dire votre image).

Interrogez-le il vous affirmera qu'il lui est plus difficile de dormir que de sculpter et vous le croirez sur sa mine).

MORALITE
JOAN REBULL
SCULPTEUR
fait homme

ANDRÉ CAYATTE

(Traducció catalana de l'article anterior)

1. La naixença és un fet circular suscitat pels atzars de l'entorn. Així els mons desconeguts naixen a l'extrem d'un telescopi. Així l'estàtua neix.

(Rebull cargola el fang com una cigarreta entre el polze i l'index.)

2. Tot és rodó i tot té un centre. Tot parteix del centre i hi torna. Si la mirada es perd, es retroba enmig dels seus paranys. L'allunyament aparent roman una il·lusió d'òptica.

(Rebull dona la volta al pacient i el reproduceix dansant.)

3. Els grecs observen la dona: n'infereixen la columna. El cos humà és la primera arquitectura i la fi de tota arquitectura. L'escultor és l'arquitecte de la vida.

(Rebull no condemna els seus models a la immobilitat. Els copsa al vol.)

4. El rol de l'artista és de revelar-

nos les esferes que ens componen (revelar-les o dissimular-les: una mateixa qüestió canviada de pol). És el geòmetra de la carn. El seu art és d'arrodonar-nos.

(Rebull fa bombolles de pedra com un infant bombolles de sabó.)

5. Només l'atmosfera compta. El fi de la matèria és limitar-la. Una pedra que cau dins l'aigua hi multiplica onades. Una estàtua és un forat dins l'aire.

(Rebull tira al blanc cap als cels.)

6. L'obra de pedra o de bronze ha d'ocupar el lloc que li pertocava de sempre segons les lleis de l'harmonia. L'escultor subratlla la presència d'un fenomen natural, el fa aparent. És el braç de la necessitat com el compas és el braç de Déu i la mesura de l'home.

(Rebull és prestigitor. Té per eina un mocador de butxaca.)

7. L'escultura demana proporcions exactes, o més ben dit versemblants. El bon sentit la sosté més que la fisi-

ca. Poder topar tranquil·lament al recó d'un bosc, al cim d'una muntanya, una estàtua, tal és el criteri de la seva perfecció. Completar i no fer estranyesa.

(Rebull té el compàs a la pantalla.)

8. N'hi ha prou amb dir que l'escultura no ha de trair l'esforç. És joc i no treball. Hi ha jocs superiors.

(Rebull menja o fuma esculint. Els seus personatges, vénen ganes de parlar-los, d'estrenyar-los la mà o de mossegar-los. En ells, Rebull acaba o percep els seus desigs. Opera sense fatiga i sense capteniment especial i us arrenca les orelles sense immutarse. Fins us toca amb guants — quan dic us, vull dir la vostra imatge.

Interrogeu-lo i us afirmarà que li és més difícil de dormir que d'esculpir i us el creureu per la cara.)

Moralitat. Joan Rebull escultor fet home.

D I T E S

L'escultura ha de tancar com una circumferència.

Una bola del món i una escultura.

El primer mirall ens ha costat X pessetes.

L'escultura ha de tenir un pes natural, el pes d'un bloc de pedra.

Hi han infants que naixen, creixen i moren com una patata.

Hi han infants que naixen, creixen i moren com una fulla.

Dessota el vagó del tren s'escorre una persiana. Davant meu un home de merda com un home de neu.

Un mal escultor és com un «curandero».

Un bon escultor és com un infant.

Un tros de ruïna grega és un fragment d'escultura.

Un fragment d'escultura civil actual és un tros de pedra.

El pintor no ha de pintar amb color, ha de pintar amb pintura.

Un fragment d'una tela de Velázquez és un tros de pintura.

Un fragment d'una tela de la pintura actual més acreditada és una paleta.

La fumera del ble del meu quinquè barrina el blanc sostre de la meva cambra.

Una escultura és com un troç de vianda crua.

Una mala escultura és un troç de vianda farcida.

L'escultura ha de tenir el seu tamany, el mateix que una muntanya, que una rosa, que un arbre, que un home.

L'escultura ha d'ocupar el mateix espai que ocupa una fulla.

L'escultura és com un arbre ple de forats.

Una escultura és un forat en l'espai.

Per trobar la bellesa estètica d'un automòbil l'han hagut de buidar de dins.

La vida d'una cadira comença sobre el seient.

He somniat que rostia la carn de la meva mà i el seu esquelet esdevenia una forquilla niquelada.

Un home és una composició de fragments.

L'escultura comença on el cisell de Donatello acaba.

JOAN REBULL

SALA JOAN MERLI

JOAN REBULL

Dibuix

JOAN REBULL

(Col. Puig Gairalt)

Dibuix

Bosch-Roger, un dia d'aquests, transeunt sense objecte, lleugerament encuriolit, amb un tant de ben entesa badoqueria, es parà, en la Rambla dels Aucells, davant un exquisit mussol engaviat. Ben aviat la bèstia es *fixà* en ell i no el deixà de petja. Bosch-Roger lentament anà girant al entorn de la gàvia provant la curiositat de l'animalet, qui respongué com un home, fixat de potes a la barra i torçant, torçant, torçant el coll gairabé apunt de fer el nus.

L'aucellaire, que no badaba, tement-se una facèsia, no es pogué estar de dir al ciutadà gairabé de mal humor:

— Home, que ja sou massa gran!
A lo qual Bosch-Roger mitg sorprès,

LES ANECDOTES

amb una certa timidesa, però, amb una espontaneïtat sublim s'atreví a oposar:

— Que teniu por que us l'escanyi?

Penya d'amics al Continental davant per davant d'una taula objecta de la curiositat de tots. Curiositat per ell enormement gros, enormement obès, per ella delicadament elegant, deliciosament bonica? Ell, és clar, era el pretext, però, ella la causa, i el diàleg aquest:

— Es alemany.

— Si, Stresemann, d'incògnit.

I la darrera dita, de Bosch-Roger:

— No, el que és aquest és l'estutx d'Stresemann!

Rebull acabava de lliurar una estàtua de 2'50 metres d'alçada i n'ensenyava unes fotos a una marxand anglesa.

— Com pot ésser que hagueu fet aquesta estàtua dins aquest taller tan baix de sostre?

— Les estàtues de grans dimensions, senyora, les faig a terra, agegudes.

Picasso (nosaltres diem, Picasso, sense afegir-hi cap adjectiu) deia, un dia, a Mompou parlant de Rebull.

— *Ça cest quelque chose de beau.* Quants són els adalerats que cerquen endevades el que aquest xicot posseeix amb escriure!

JOAN REBULL

(Sala Joan Merli)

Dibuix

Artistes contemporanis

Amb aquest títol, aviat, serà posada a la venda una nova sèrie de monografies.

Cada volum contindrà 20 reproduccions en proves fotogràfiques precedides d'un comentari crítico-bibliogràfic.

Les vint reproduccions seran con-

tingudes per un estutx de presentació escaient.

Cada volum contindrà escrupolosament triades, les vint millors obres de l'artista al qual sigui dedicat.

Aquestes són les primeres mono-

grafies que es publiquen en proves fotogràfiques.

La fotografia, encara, és el més fidel mitjà de reproducció.

Llegiu en aquest mateix número la llista dels volums a publicar, i si us plau, signeu el Butlletí de subscripció.

JOAN REBULL

(Col. Puig Gairalt)

Dibuix

Dibuixos de Rebull

Morfologia o ideografia? — es preguntava Waldemar George, en iniciar l'estudi d'uns dibuixos de Matisse. Tot dibuix pot ésser perfectament situat en una d'aquestes classificacions. L'escriptura plàstica o l'escriptura expressiva. La creació per mitjà de línies d'un organisme plàstic o l'expressió d'una emoció.

Els exemples de l'una o de l'altra categoria sovintegen. Agafem a l'atzar uns noms, Rafael, Poussin, Ingres, per exemple. Els dibuixos d'aquests mestres són problemes ben resolts de composició. Una intel·ligència constructiva guia llur mà, que ordena les línies en vistes a uns conjunts proporcionats. Una entitat plàstica, sàviament arquitecturada, neix d'aquesta concepció.

Agafem a l'atzar uns altres noms, situats a l'altre pol. Goya, Daumier, per exemple. Una mà que s'abandona al dictat de la inspiració. I una xarxa de línies vives que no són altra cosa que l'expressió d'una emoció.

Modernament, el dualisme impera encara. Plàstica o expressió. Recordem uns dibuixos del malaguanyat Juan Gris, gairabé inèdits. Una exacta, precisa, natura morta — unes tovalles, un ganivet i una forquilla — en que tot s'ordena segons les dues diagonals del paper i llurs paral·leles. Recordem, encara, uns dibuixos recents de Fernand Léger. I, als antípodes, certs dibuixos de Matisse i els de l'alemany Grosz, i els de l'escultor Zadkine.

Uns dibuixos de Rebull ens han suggerit aquestes consideracions preliminars. Rebull, escultor, com constatarem darrerament, alia admirablement en les seves obres escultòriques la plàstica i l'expressió. Oposat a l'art fragmentari en voga — plasticisme absolut o expressionisme incontrolat — Rebull vol crear un art total. I reïx admirablement. Les seves escultures són una exacta dosificació de raó i d'instint. D'abstracció i de realitat. De plàstica i de poesia. Al joc ordenat de volums en l'espai de les seves escultures, s'alia aquella mena de resplandor espiritual que molt pocs saben plasmar. Rebull sap fer brillar intensament l'esperit en la matèria proporcionada.

En els seus dibuixos, però, Rebull — voluntàriament o involuntàriament — sembla abandonar els seus desigs de totalitat.

El talent de Rebull té dues facetes. Una clara intel·ligència reguladora i una poderosa intuïció. Aquestes dues qualitats — que en les seves escultures marxen unides — en els seus dibuixos semblen haver-se separat pru-

dentment, per a deixar lliure el pas a l'intuïció. I aquesta fa lliurement — i bellament — de les seves. I tot el que els dibuixos de Rebull perden en plasticitat, ho guanyen en intensitat. Intensitat emotiva. Intensitat expressiva. Dibuixos intensíssims, aquestes plomes de Rebull!

Cercarieu endebades una plàstica proporcional, en aquests dibuixos de Rebull. No hi cerqueu, però, tampoc, una buida cal·ligrafia — cal·ligrafia morta — filla d'una habilitat digital. La línia de Rebull és una línia viva, vivíssima, dictada per la intuïció. Una línia que de l'ànima, que l'ha in-

tuïda, passa a la mà, i que aquesta expressa amb dificultat, dotant-la d'aquell tremolor vital, que és exclusiu dels grans mestres.

Dibuixos intensíssims, aquestes plomes de Rebull...

SEBASTIÀ GASCH.

(De «Gasetà de les Arts», Abril 1929).

Mai és tard si s'arriba a l'hora. Les paraules degeneren, s'adulteren, moren. Les lletres, resten malgrat tot. Les lletres són la constant del pensament i les idees dels que les coneixen. Entenem les lletres o no les entenem, però, no podem creure que diguin altra cosa del que diuen.

Expressar-se amb imatges. Però, cal que l'oïent les accepti abans d'entendre-les, que les entengui, que les assimili.

Hi ha gent que no entendreà mai les coses. Hi ha gent que viatja en tren amb les mateixes facultats *gambals* del que viatge en tartana. Aquests, naturalment, no s'els ocorre ni s'els *escorre* res.

NOTES

Gasetà de les Arts, revista a la qual haurieu d'estar subscrit, gentilmente ens ha cedit els gravats que il·lustren aquestes pàgines.

A vegades de la manera més absurda un es troba en una posició que li faria exclamar a cada moment: — Perdoni, dispensi, excusi'm, ja no hi tornaré més, jo no ho volia fer, etc. A vegades, però, la posició és molt altra.

Pedagogia? No saben que vol dir, altrament, entendrien les coses elementals.

De l'1 al 0 que ens donguin el que vulguin. Estèticament, però, hi han números més bonics que altres i que podem preferir per raons d'estètica.

La nostra enquesta és closa. Resten algunes respostes per publicar, que no alterarien el resultat conseguit fins ara. Que ens perdonin els opinants que no veigin publicades llurs respostes. L'enquesta pràcticament no ha mogut les coses d'on eren. Els professionals no s'han manifestat per por a comprometre's. No hem lograt sinó reunir un nombre de vots al volt d'uns noms.

Les Arts Catalanes desitja que els seus amics passin un bon estiu. Que aprofitin tan com puguin el iode del sol i es lliurin de la calor. Fins a l'Octubre!

ARTISTES CONTEMPORANIS

Llista de volums a publicar per noms d'artistes en ordre alfabètic:

PINTURA: Anglada, Aragay, Andreu, Barradas, Bosch-Roger, Borés, Casas, Canals, Colom, Creixams, Castedo, Camps-Ribera, Capmany, Cossio, Domingo, Dalí, Daura, Dufy, Elies, Espinal, Gimeno, Galwey, Grís, Galí, G. de la Serna, Humbert, Lurçat, Llavanera, Mir, Mallol, Mompou, Marquès-Puig, Miró, Mallo, Nonell, Obiols, Picasso, Pascual, Pidelaserra, Pruna, Pascin, Russinyol, Ricart, Serra, Sisquella, Salvado, Togores, Villà, Viñes.

Volums apèndix: Martí Alsina, Joaquim Vayreda.

ESCULTURA: Ferrant, Fenosa, Granyer, Gargallo, Llimona, Manolo, Rebull, Vives, Viladomat.

ARQUITECTURA: Bonet, Florensa, Folguera, Jujol, Puig Boada, Raventós, Ràfols, Rubió.

ARTS APLICADES: Benigani, Crespo, Llongueras, Llorens Artigas, Nogués, Sunyer, Soldevila, Sala.

PREUS DE CADA VOLUM I CONDICIONS PER AL SUBSCRIPTOR

Edició corrent: Preu fort Ptes. 8'—.

Per al subscriptor » 5'50.

Edició especial; El text i el nom del subscriptor imprès sobre paper Japó, exemplars numerats del 1 al 20. Cada volum Ptes. 15.

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

EDICIONS JOAN MERLI

Galeries Laietanes, Corts, 613. — BARCELONA

El Senyor que viu

a carrer n.

pis es subscriu a *Artistes Contemporanis*. Edició

de de 1929. (Signatura)

**plateria per a
presents**

mercadé s. a.

joieria

**telèfon 15704
passeig de gracia, 46
barcelona**

BADRINAS

**MOBLES
MODERNS**

**Representant exclusiu
per tota la Península
de les teles**

D E T E K U

**Tapiceries - Estampats - Etemins
Cretones - Tuls i Toiles**

tot amb colors

I N D A N T H R E N

solids a la llum, rentat i a l'intemperie

Diagonal, 460

Telèfon 73963

BARCELONA

TOMAS

Manufactura de Tapisseries d'alt lliç i catifes de punt nuat a mà - Progecció i execució d'encàrrecs - Restauració

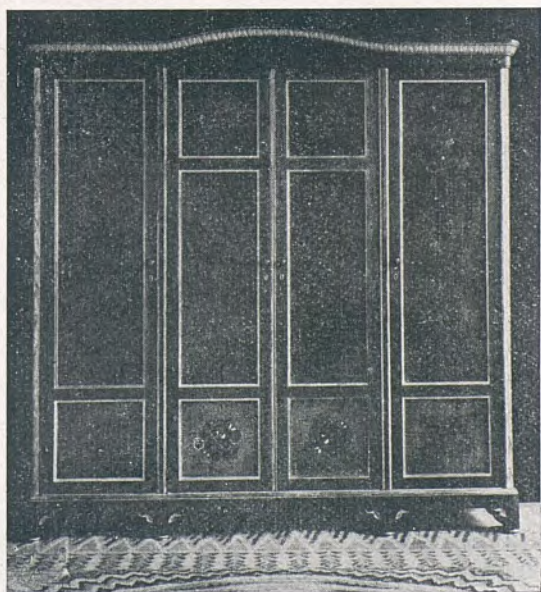
AYMAT

*Carrer de Vilà
Telèfon n.º 20
SANT CUGAT
DEL VALLÉS*

Gran premi a les Exposicions Internacionals, Del Moble i Decoració d'Interiors, Barcelona 1923 - D'Arts Decoratives i d'Industries Modernes, Paris 1925

Joan Busquets

*Mestre ebenista
tapisser
decorador*

*Mobles de tots istils - Objectes
per a presents*

*Estudi, taller, exposició i sales
per a Exposicions d'Art i Bells oficis*

Passeig de Gracia, 36 - Telèfon 16825 - BARCELONA

BIOSCA I BOTEY

es complauen en oferir-vos llur

SALA D'EXPOSICIÓ

LAMPARES
FERRETERIA
BRONCES D'ART
INSTAL·LACIONS EN PLOM
METALLS PER A CONSTRUCCIÓ

RAMBLA CATALUNYA, 129 - BARCELONA

FABRICA DE PRODUCTES CERAMICS

Rajoles i Articles de Construcció
Terres cuites

CASSIMIR VICENS

Despatx

Carrer Tallers, 72

Telèfon, 15644

BARCELONA